

П. П. Гай-Нижник

Вервольф

ВЕРВОЛЬФ (Wehrwolf) – підземна ставка (бункер) фюрера Третього Райху А. Гітлера. Знаходилась за 8 км від Вінниці поблизу с. Стрижавка (нині смт Вінн. р-ну). На буд-ві бункера (1941–42) працювало бл. 10 тис. рад. військовополонених, 1 тис. 425 іноземців і 995 місц. мешканців. 2 тис. осіб загинуло від голоду і морозів, ще 4 тис., які звільнилися після завершення зовн. робіт, розстріляні в ніч з 11 на 12 січня 1942. На виконання внутр. робіт у березні 1942 було зігнано 227 укр. євреїв із Стрижавки, також страчених по завершенні робіт (загалом були знищені всі, хто знав влаштування бункера та його комунікацій). А. Гітлер перебував у «В.» двічі: від травня до жовтня 1942, та від 19 лютого до 13 березня 1943. У зв'язку з наближенням рад. військ 13 березня 1944 підземну ставку було підірвано.

Бібліографічний опис:

Вервольф / П. П. Гай-Нижник // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-33505>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).